

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра глобальної економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО
Економічний факультет
«18» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ГЛОБАЛЬНІ ТОВАРНІ РИНКИ І КОНКУРЕНЦІЯ

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Міжнародна економіка»

Факультет економічний

Розробники: доктор філософії, асистент кафедри глобальної економіки

Марина ПАВЛЕНКО

**Опис навчальної дисципліни
«Глобальні товарні ринки і конкуренція»**

Навчальна дисципліна вивчає можливості використання досліджень ринку в господарській діяльності підприємства для підвищення його конкурентоспроможності; висвітлення особливостей здійснення досліджень ринку залежно від їх цілей та напрямів; формування уявлень про комплекс спеціальних методів та технологій, що використовуються при виконанні досліджень ринку та навчання використання результатів досліджень ринку для підвищення ефективності прийняття управлінських рішень.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь	
Освітній ступінь	ОС «Бакалавр»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	«Міжнародна економіка»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
	Денна форма навчання
Рік підготовки (курс)	4
Семестр	7
Лекційні заняття	30 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.
Лабораторні заняття	- год.
Самостійна робота	75 год.
Індивідуальні завдання	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи теоретичних знань, прикладних вмінь і практичних навичок щодо використання методичного, організаційного, статистичного забезпечення дослідження й прогнозування економічної кон'юнктури для визначення стану та тенденцій розвитку окремого ринку або економіки в цілому. Підготовка висококваліфікованих фахівців з економіки, які володіють сучасними теоретичними знаннями, методами, інструментами та практичними навичками для оцінки кон'юнктури світових аграрних ринків і прийняття рішень щодо інвестування реалізації бізнес-ідей в аграрні ринки України.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Кон'юнктура світових аграрних ринків»: «Міжнародна економічна діяльність України»,

«Фінанси», «Соціальна відповідальність міжнародного бізнесу», «Міжнародний аграрний бізнес», «Національна економіка», «Міжнародне економічне право».

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК15 Здатність до володіння цілісними системами знань про сутність економічних процесів, що відбуваються на міжнародному аграрному ринку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН25. Вміти аналізувати принципи, закономірності розвитку та міжнародний досвід функціонування світового аграрного ринку.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма				
	Тижні	усього	у тому числі:		
			лекції	практичні	с.р.
Модуль 1. Теоретико-методичні основи дослідження кон'юнктури аграрних ринків					
Тема 1. Економічна сутність і характеристика кон'юнктури ринку	1-2		4	4	30
Тема 2. Методичний інструментарій дослідження кон'юнктури ринку	3-4		4	4	
Тема 3. Зміст і етапи кон'юнктурних досліджень світових аграрних ринків	5		3	3	
Тема 4. Аналіз динаміки, циклічності та економічних коливань на аграрних ринках	6		3	3	
Тема 5. Кон'юнктурний аналіз обсягів, структури та типів аграрних ринків	7		2	2	
Тема 6. Кон'юнктура аграрних ринків країн — членів Європейського Союзу	8		2	2	
Модуль 2. Регіональні особливості, ризики та прогнозування кон'юнктури світових аграрних ринків					
Тема 7. Кон'юнктура аграрних ринків країн Північної Америки: США, Канада, Мексика	9		2	2	30
Тема 8. Кон'юнктура аграрних ринків країн Східної Азії	10		2	2	
Тема 9. Кон'юнктура аграрного ринку України та його інтеграція у світовий продовольчий ринок	11		2	2	
Тема 10. Цінова кон'юнктура світових аграрних ринків: фактори формування та механізми впливу	12		2	2	
Тема 11. Ризики та невизначеність на світових аграрних ринках: війни, кліматичні зміни, енергетичні шоки та логістичні обмеження	13		2	2	
Тема 12. Прогнозування кон'юнктури аграрних ринків і розроблення стратегій адаптації учасників ринку	14		2	2	
Усього годин		120	30	30	60

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Економічна сутність і характеристика кон'юнктури ринку	4
2	Тема 2. Методичний інструментарій дослідження кон'юнктури ринку	4

3	Тема 3. Зміст і етапи кон'юнктурних досліджень світових аграрних ринків	3
4	Тема 4. Аналіз динаміки, циклічності та економічних коливань на аграрних ринках	3
5	Тема 5. Кон'юнктурний аналіз обсягів, структури та типів аграрних ринків	2
6	Тема 6. Кон'юнктура аграрних ринків країн — членів Європейського Союзу	2
7	Тема 7. Кон'юнктура аграрних ринків країн Північної Америки: США, Канада, Мексика	2
8	Тема 8. Кон'юнктура аграрних ринків країн Східної Азії	2
9	Тема 9. Кон'юнктура аграрного ринку України та його інтеграція у світовий продовольчий ринок	2
10	Тема 10. Цінова кон'юнктура світових аграрних ринків: фактори формування та механізми впливу	2
11	Тема 11. Ризики та невизначеність на світових аграрних ринках: війни, кліматичні зміни, енергетичні шоки та логістичні обмеження	2
12	Тема 12. Прогнозування кон'юнктури аграрних ринків і розроблення стратегій адаптації учасників ринку	2
	Разом	30

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття 1. Визначення та аналіз основних показників кон'юнктури аграрного ринку	4
2	Практичне заняття 2. Застосування методів збору, систематизації та обробки інформації про стан ринку	4
3	Практичне заняття 3. Проведення кон'юнктурного дослідження світового аграрного ринку за основними етапами	3
4	Практичне заняття 4. Аналіз динаміки та циклічності цінових коливань на аграрних ринках	3
5	Практичне заняття 5. Оцінювання обсягів, структури та типу конкретного аграрного ринку	2
6	Практичне заняття 6. Аналіз факторів формування цінової кон'юнктури на світових аграрних ринках	2
7	Практичне заняття 7. Порівняльний аналіз кон'юнктури аграрних ринків країн Європейського Союзу	2
8	Практичне заняття 8. Дослідження кон'юнктури аграрних ринків країн Північної Америки: США, Канада, Мексика	2
9	Практичне заняття 9. Аналіз особливостей розвитку аграрних ринків країн Східної Азії	2
10	Практичне заняття 10. Оцінювання позицій України на світовому аграрному та продовольчому ринку	2
11	Практичне заняття 11. Ідентифікація та оцінювання ризиків на світових аграрних ринках	2
12	Практичне заняття 12. Розроблення прогнозу кон'юнктури аграрного ринку та стратегій адаптації учасників ринку	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Кон'юнктура аграрних ринків країн МС	20
2	Кон'юнктура аграрних ринків ASEAN	20
3	Кон'юнктура аграрних ринків країн-членів Mercosur	10
4	Кон'юнктура аграрних ринків Австралії	10

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові роботи;

- захист практичних робіт.
- сертифікати проходження неформального навчання здобувачів вищої освіти.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані);
- оцінювання поточних результатів самостійної роботи студентів щодо освоєння програмного матеріалу дисципліни;
- неформальне навчання здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Методичний інструмент дослідження кон'юнктури ринку		
П.р. 1. Економічна характеристика кон'юнктури ринку	ПРН 2, ПРН 4, ПРН 5. У тому числі знати розкриття можливостей використання досліджень ринку в господарській діяльності підприємства для підвищення його конкурентоспроможності; висвітлення особливостей здійснення досліджень ринку залежно від їх цілей та напрямів;	12
П.р. 2. Методичний інструмент дослідження кон'юнктури ринку		14
П.р. 3. Зміст кон'юнктурних досліджень світових аграрних ринків		14
П.р. 4. Аналіз взаємозалежності динаміки і циклічності економічних коливань		12
Самостійна робота до модуля 1.		18
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Соціально-економічна характеристика аграрних ринків		
П.р. 5. Кон'юнктурний аналіз обсягу і типу аграрних ринків	ПРН 13, ПРН 22. У тому числі знати формування уявлень про комплекс спеціальних методів та технологій, що використовуються при виконанні досліджень ринку	14
П.р. 6. Кон'юнктура аграрних ринків країн-членів ЄС		14
П.р. 7. Кон'юнктура аграрних ринків країн NAFTA		12
П.р. 8. Кон'юнктура аграрних ринків країн Східної Азії		12
Самостійна робота до модуля 2.		18
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	
Курсовий проект/робота (за наявності)		-

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти	Оцінка національна та результати складання
	екзаменів
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс з дисципліни «Глобальні і товарні ринки». <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4901>

2. Конспект лекцій та їх презентації (в електронному вигляді)

3. Глобальні товарні ринки і конкуренція: методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів першого для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Вдовенко Н. М., Перегуда Ю. А., Павленко М. М., Яцун А. Г. К.: НУБіП України. 2024. 53 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Національний банк України. (2026). Інфляційний звіт. Квітень 2026 року. Київ: НБУ.
2. Національний банк України. (2026). Зовнішня торгівля товарами відповідно до КПБ6. Статистичні дані. Київ: НБУ.
3. Ус, І. (2026). Зовнішня торгівля України товарами: підсумки 2025 року. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень.
4. Національний інститут стратегічних досліджень. (2026). Підсумки функціонування аграрного сектору України у 2025 році. Київ: НІСД.
5. Міністерство економіки України. (2025). Національна експортна стратегія до 2030 року. Київ: Міністерство економіки України.
6. Центр економічної стратегії. (2024). Міжнародна торгівля в Україні: огляд ключових трендів. Київ: ЦЕС.
7. Державна митна служба України. (2026). За 12 місяців 2025 року товарообіг України склав 125,1 млрд дол. США. Київ: ДМС України.
8. Пічкурова, З. В. (2024). Розвиток зовнішньої торгівлі України в умовах війни. Економіка та суспільство, 70. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-70-151.
9. Ішук, С. О., & Созанський, Л. Й. (2024). Український товарний експорт: виклики в умовах війни та повоєнного відновлення. Регіональна економіка, 1(111), 81–94. DOI: 10.36818/1562-0905-2024-1-8.
10. Дон, О., & Ярїз, Н. (2024). Аналіз товарної структури торгівлі України з ЄС. Галицький економічний вісник, 89(4), 190–201.
11. Власенко, І., & Сіренко, С. (2024). Стан та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі товарами України. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 328(2), 95–99. DOI: 10.31891/2307-5740-2024-328-14.
12. Боднар, О. В. (2023). Вплив війни на розвиток ринку зерна в Україні. Інноваційна економіка, 4. DOI: 10.37332/2309-1533.2023.4.17.
13. Побоченко, Л., Татаренко, Н., & Прокоп'єва, А. (2023). Сучасні тренди розвитку світового ринку зерна в умовах війни в Україні. Економіка та суспільство, 48. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-48-29.
14. Сохацька, О. М. (2022). Глобальний біржовий ринок зерна: нові завдання для України в умовах війни. Економіка та суспільство, 45. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-45-95.
15. Шнирков, О., Філіпенко, А., & Поліщук, Л. (2024). Зовнішньоторговельні відносини України в умовах російсько-української війни. Україна дипломатична, 25.

16. Пітель, Н. Я. (2023). Аграрний експорт України в умовах війни. *Економіка та управління АПК*, 2, 45–56.
17. Fortune. (n.d.). Fortune Global 500. URL: <http://fortune.com/global500>
18. Hong, A., Li, X., Wang, Y., & Shi, M. (2023). Can customization promote product innovation in the global B2B market? Evidence from export manufacturing firms from emerging markets. *International Marketing Review*, 40(4), 636–666. DOI: 10.1108/IMR-10-2021-0316.
19. Huang, H., He, Y., & Chen, J. (2019). Competitive strategies and quality to counter parallel importation in global market. *Omega*, 86, 173–197.
20. Low, P. (2016). International trade and the environment. *UNISIA*, 30, 95–99.
21. Nguyen, B. H., Okimoto, T., & Tran, T. D. (2021). Uncertainty and sign-dependent effects of oil market shocks. *Journal of Commodity Markets*.
22. Schell, D., Wang, M., & Huynh, T. L. D. (2020). This time is indeed different: A study on global market reactions to public health crisis. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 27, 100349.
23. World Bank. (2026). *Commodity Markets Outlook*, April 2026. Washington, DC: World Bank.
24. World Bank. (2026). *World Bank Commodities Price Data: The Pink Sheet*, June 2026. Washington, DC: World Bank.
25. International Monetary Fund. (2026). *Commodity Special Feature: Market Developments and the Economics of Rare Earths*. In *World Economic Outlook*, April 2026. Washington, DC: IMF.
26. World Trade Organization. (2023). *World Trade Report 2023: Re-globalization for a secure, inclusive and sustainable future*. Geneva: WTO.
27. United Nations Conference on Trade and Development. (2024). *Trade and Development Report 2024: Rethinking development in the age of discontent*. Geneva: UNCTAD.
28. United Nations Conference on Trade and Development. (2025). *Global Trade Update, October 2025: Global trade remains strong despite policy changes and uncertainty*. Geneva: UNCTAD.
29. International Energy Agency. (2025). *Oil 2025: Analysis and forecast to 2030*. Paris: IEA.
30. International Energy Agency. (2025). *World Energy Outlook 2025*. Paris: IEA.
31. Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2024). *The State of Agricultural Commodity Markets 2024: Trade and nutrition: Policy coherence for healthy diets*. Rome: FAO. DOI: 10.4060/cd2144en.
32. Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2025). *Food Outlook: Biannual report on global food markets*. Rome: FAO.
33. OECD/FAO. (2025). *OECD-FAO Agricultural Outlook 2025–2034*. Paris: OECD Publishing; Rome: FAO. DOI: 10.1787/601276cd-en.
34. Farid, S., Naeem, M. A., Paltrinieri, A., & Nepal, R. (2022). Impact of COVID-19 on the quantile connectedness between energy, metals and agriculture commodities. *Energy Economics*, 109, 105962. DOI: 10.1016/j.eneco.2022.105962.
35. Akyildirim, E., Cepni, O., Molnár, P., & Uddin, G. S. (2022). Connectedness of energy markets around the world during the COVID-19 pandemic. *Energy Economics*, 109, 105900. DOI: 10.1016/j.eneco.2022.105900.
36. Diaz, E. M., Cunado, J., & Perez de Gracia, F. (2024). Global drivers of inflation: The role of supply chain disruptions and commodity price shocks. *Economic Modelling*, 140, 106860. DOI: 10.1016/j.econmod.2024.106860.
37. Kamal, M. M., Roca, E., Li, B., Lin, C., & Reza, R. (2025). Price contagion and risk spillover in the global commodities market: COVID-19 pandemic vs. global financial crisis. *Resources Policy*, 103, 105553. DOI: 10.1016/j.resourpol.2025.105553.